

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **KOHANYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

50 szavasos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetéseket a kiadó szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj mi-
nden külön bejegyzéssel 30 kr.

Uj adó.

Debreczen május 27.

A ki valaha bent ült a vármegye székházában s az alispáni hatáskörben szolgált: ideálokért hevülő ifjai lélekkel lehetetlen volt megindulás, döbbenet és fájdalom nélkül nézni azt a harcot, a melyet a törvényhatóságok folytatnak egymás ellen a végből, hogy a kórházakban nyögő szegény betegek ápolásának költségeit, a melyekről piros, sárga és fehér lapok hoztak hírt, áthárítsák egymásra azon a czimen, hogy a vagyontalan beteg nem a megkeresett vármegyében bir illetőségi joggal, hanem egy másikban.

Mennyi mesterkedéssel, mennyi fuffanggal, a törvénymagyarázatnak mennyi sokféleségével és elcsavarásával igyekeznek megtagadni a törvényhatóságok a saját területük szülőiteit s volt adófizetőit! Okos alispán, a ki a vármegye pénzével jól tudott gazdálkodni, a legügyesebb aljegyzőnek osztotta ki a kórházi megkereséseket: az ilyen aljegyző volt a vármegye első harczosa. A piros lap nem sok bajt okozott. Többnyire cselédleányokról, mesterlegényekről, városokba szakadt napszámosokról adott hírt. Ezeknek a vérük megmérgeződött negyediziglen. Ezeknek az ápolási költségeit az állam fizette, csak be kellett bizonyítani, hogy nincs, a ki fizesse. A

falusi előjárók, ha csak teheték, be is bizonyították.

A sárga lap az élőhalottokról, a bomlottelmű szegényekről, kényszerzubbonyba bujtatott képzelt királyokról, megváltókról s mennybenjárt hatalmaságokról szólt. Ezek érdekében már az atyfiakkal kellett harcolni és ez nehezebb volt. A valódi, a kegyetlen harcot azonban a fehér lap rubrikái közül kifeketellő nevek provokálták. Ezek a közönséges polgári betegségekről adtak hírt: a minők a gümőkór, a sorvadás, gégesorvadás stb. A betegeknek azért a nagy számáért, a kikről a fehér lapok adtak napról-napra s különösen a téli hónapokban egyre sürűbben érkező hírt: azért már a vármegyének kellett fizetni, annak a vármegyének, vagy szabad királyi városnak, a melyekre — végső fokon belügyminiszteri döntéssel — rábizonyul, hogy abban illetőséges a kimúlt, vagy gyógyultan elbocsátott beteg.

A melyik vármegye nagyon eladósodott: az vagy a viczinálisokat atkozta, vagy több esetben a kórházi ápolási költséget. Árvamegye csak a Rókus-kórháznak annyival adósa immár, hogy talán soha nem lesz képes kifizetni. Hát még a vidéki kórházaknak! Mert a szegény drótos, ablakos, gyolcsos, kulimázos, kőhordó tót eljár az országban mindenfelé a kenyér után. A

kórházak adminisztrátorai súlyos aggodalmakkal fogadják azokat a betegeket, a kik árvai lipói, turóczi, ugocsaí vagy némely erdélyrészi megyebelinek vallják magukat.

Mennyi megkeresés, mennyi sürgetésbe fog kerülni, míg az ápolásának költsége megkerül, ha megkerül.

És a közegészségnek ez az állapota még nem a legfájdalmasabb.

Kinek a szíve ne szorulna össze, ha hallja az apró halottak rengeteg számát? A fekete halál a szegény gyermekek 50—60 százalékát elpusztítja — a kellő gondozás és kellő táplálkozás hiánya miatt. Az apátlan gyermekek sorsa pedig, a kik dajkaságba kerülnek s mint ilyenek rendőri felügyelet alá jutnak, még feketébb. Ezek megmentéséről idáig igen keveset gondoskodtak. A társadalom irgalmassága csak olykor-olykor, csak kevés helyeken és csak egy kicsit könyörült meg rajtuk. Az államról pedig ne beszéljünk, mert az államnak nincsen szíve, csak gyomra van és kegyetlen két keze. Egy gazdaságilag összecsorradó állam nagyzási hóbortjára ha kell pénz: meg sem kérdik, minő veritékezéssel kell azt kiizzadni, már is elkötenek 30 milliót. Hanem az állam legbecesebb, legtöbbit érő vagyónának, mindenek fölött való kincsének, emberanyagának a gondozására, betegségében ápolására nincs pénz!

ANYA BUCSUJA.

— A Debreczeni eredeti tárczája. —

Gyere kis leányom, én egyetlen arvám
Gyere, igazítsd meg fejem alatt párnám,
Puha kis kacsóddal, rázogasd meg szépen
... Nem bírja jó anyád, gyere édes vérem.

Nem bírja jó anyád, fáj mindenik tagom,
Hiába akarnám, még se mozdíthatom,
Felem se jön senki olyan koldus vagyok,
Még a boldog isten, tan az is elhagyott.

Kicsi vagy még lányom, tanulatlan gyenge,
Ringatom kellene dajkáló ölemben,
Oktatom, hogy tudj majd ha bírod a dolgot
S ime anyádat ké l őrizned, ápolnod.

Én édes teremtmény, irgalmas istenem,
Minden te-ti kinom, nem faj az énnekem,
Pedig az egyik nap előbb mint a másik
S így lesz — óh mióta — a sirásatásig.

Szerető uramért mennyit keseregtem,
Csecsemő fiamért örök bánat lettem, —
Még ha a sirjukra oda tudnék menni!
— Ott se szabad értük vigasztalást venni.

Jöttetek sokakkal, beteget ápoltam,
Koldusnak szegénynek adakozó voltam.
Nyomorulton, gyöngén mindig könyörültem
— Hálát, hogy adjanak egy sinesen körültem.

Vérebéli volna — mind merő idegen
Kitagadtak régen, kacagnak vesztelen, —
Sok vón bajaimnak egy kicsike része
S bajaimat isten, óh de megtette!

Telbőled mi lesz, szegény kis cselédem,
Ki lesz a gyámoldod s lesz-e majd ha én nem?
Fájhatna akármí, — ez az egy ne fájja?...
Te leszel anyanom, a legárvább arva.

Senki lélek nem hi csibémnek, tubámnak,
Csöppnyi szíve-gondja, az se lesz utánad,
Álmodat nem őriz, leped nem vigyázza,
Örömed, bajodat meglátni se látja.

Reggel ha fölebredsz, meg se csókol senki,
Nem fog, hogy imádkozz lágy ölebe venni,
Tiszta kis ruhácskád... olyan tán nem is lesz,
Mehalt jó anyácskád, nem is varr nem is vesz.

— Nem lesz aki küldjön — nem jársz iskolába,
Se küldnek, se visznek isten otthonába,
Szép okos lelkeddel dehogy is törődnek,
Mint gyámtalan fácska; meg ha nő, ugy nő meg.

Ha panaszkod volna, lesz-e, a ki hallja,
Lesz-e, ki bajodban szanna, vigasztalna —
Beteg is ha lennél, isten őjjon tőle,
Lesz-e, a ki ápol s kigondoz bédőle?!

Temetőbe hozzánk senki se vezet ki,
Emlékezetünket siratni, szeretni

Apádrul anyádrul nem mondják el neked;
Mennyire szereltünk, hogyau szerettelek!

... És ha mégis lenne könyörülő lélek,
A ki pártul fogná ezt a kis cselédet,
Lenne neki szíve, gondos mostohája...
Óh de könnyű volna siroméjszakája,

Könyörülő isten, arvak őrizője,
Ne vond meg atyai nagy karodat tőle
Ne engedj pusztulni árva kis virágot
Oh adj neki gyámolt, igaz jó barátot.

S áldd meg azt a szívet, ki megesis rajta,
Támogatja, védi küzdelemben, bajba,
A ki jöttesz vele, jölehet csak egyszer.
Áldd meg én istenem, áldd meg szézezerszer.

Fél Boldizsár.

Szép fehér álmok.

A Debreczeni eredeti tárczája,

Írta: **Lampérth Géza.**

Kipkóp... langy tavaszi eső hull álma-
tagon rithmikus zajjal, Az öreg templom tor-
nyában lassu méltósággal veri az óra az éj-
felt — de különben milyen édes mély nyuga-
lomban szunnyad minden! Pedig ez itt a Fő-
utca a hatalmasan lendülő város ütéré ahol
hullámszik, lüktet az élet, kivált este ugy hat
és nyolcz óra között.

Ime, most végre benyújtott Perczel miniszter egy törvényjavaslatot az országos betegápolási alap létesítéséről. Mint vártuk ezt! Mennyi reményvel néztünk eléje! S minő siralmas egy elaborátum ez! Nem jelent mást, mint egy új adót; a betegápolási pótdót. Jó emberek, a kinek a szegényekért megindul a szívetek, tudjátok meg, hogy a törvényhatóságok, községek, atyafiak ezután is vivni fogják a betegék kitagadásának czudar harcát, a kis koporsók ezután is épp úgy fognak szaporodni, mint idáig, de azért nyugodjatok meg, mert a vármegyék kénytelenek lesznek egy év alatt kifizetni betegápolási hátralékaikat s lesz egy új adó, a melynek minden gyakorlati intézkedését a miniszter urak rendeletei fogják meghatározni.

A legfőbb mégis az új pótdó: hátrákó, a melynél a Bánffy-uralom ötödik évébe lép.

BELFÖLD.

A kiegyezés. Bécsi munkatársunk jelenti telefonon: Thun gróf miniszterelnök, Kaizl pénzügyminiszter és Bernreuther kereskedelmi miniszter holnap Budapestre mennek, hogy a magyar kormánytal tanácskozzanak a kiegyezés dolgában. Az osztrák kormány — mint biztos forrásból értesülünk, határozottan és szigorúan ragaszkodik a közös vámterülethez és a közös ügyek egész komplexumához. Thun gróf kormánya minden lehetőt el fog követni, hogy a kiegyezést keresztülvigye; ennélfogva mindazok a hírek, melyek arról szólnak, hogy a kiegyezési komplexumból egyes javaslatokat kivesszünk és külön tárgyalnak, tévedésen alapulnak. A kormány nagy súlyt helyez arra, hogy a kiegyezést megcsinálja, mert meg van róla győződve, hogy ha a kiegyezés nem jön létre, ennek senki sem venné hasznát, de Magyarország és Ausztria egyaránt kárát vallana. Ez okból arra kíván hatni, hogy szűnjenek meg az izgatások a kiegyezés ellen; épp ezért itt is rosszul esett, hogy mostanában

Ilyenkor a hivatalnok urak szabadulván dohos irodákból, itt szellőztetik kis-magukat, nagy komolyan diskurálva a város dolgairól, nemkülömben az országos politikáról, melynek köréből a fiatal gavallér képviselő hozza sűrűn a legfrissebb híreket. Itt mutatják be a város szepeit az új tavaszi toilettejüket; itt esörtetnek jobbról balra hangos megjegyzéseket dobálva föl s alá a katonatisztek s a tagabb lelkiismeretű diákokra is itt sunnyognak a rövid szoknyás ideal után, akit imadnak versben és prózában de a kinek — ha véletlen szembe jő velük — nem mernek a szemébe nézni — oh sancta simplicitas!

És itt rajzanak vihánczolva a gyárból haza felé a »dohányos lányok« összekapaszkodva négyesével ötösével a szerint hogy milyen széles a gyalogjáró. A kocsiuttra szorult publikum pedig pokolba kívánja őket a rendőrkapitány urral egyetemben a miért hogy nem tudja már egyszer megrendszabályozni ezeket a . . .

Igy, így hullámszik vígan a kisváros élete eme szép langyos tavaszi esteiken — mondom — hat és nyolcz között az aszfaltos főutczán.

Am nyolcz óraker, harangszó után elcsendesedik minden. A kisajtók sorban bezáródnak s a tiszta fényes ablakokból fehér csipkefüggönyökön át szelid lámpafény szűrődik ki az utcára. A lányos hazakból még aztán zongora, itt ott czimbalom és üdén csengő nótaszó verődik ki, mely tíz óra

Magyarországból is izgatnak a kiegyezés ellen és különösen, hogy az Ausztria ellen irányuló ellenséges áramlat a magyar delegációban hivatalos formában is nyert kifejezést. Itt azt óhajtják, hogy mindkét részen inkább megnyugtatóan hassanak, mert csak így lehetséges, hogy a kiegyezés létrejőjön és hogy a monarchia nagyhatalmi állása esorbát ne szenvedjen, ami a külügyi helyzetre való tekintetből is föltöbbs kívánatos.

A Kossuth párt gyűlése. A függetlenségi és 48-as párt hetfőn este hat óraker Thaly Kálmán elnöke alatt tartott értekezletén kizárólag Kossuth Lajos gyalázójának: Zimándy Ignácznak és Zelenyák Jánosnak dolgával foglalkozott. Tudomásul vette a párt az apátfalvi függetlenségi és 48-as körnek, a szegedi honvédegyesületnek, a kecskeméti olvasókörnek feliratát, melyben Zimándy és Zelenyák ellen legmélyebb megvetésüket fejezik ki, valamint Makkó város népgyűlésének határozatát, mely Zimándy Ignác és Zelenyák János volt országgyűlési képviselőket a nemzet kegyelele ellen elkövetett bűnös merényletükért hazaárulóknak bélyegzi s a közmegevetésnek és utálatnak szolgálta át.

Az értekezlet ezután az eleje terjesztett adatokból meggyőződést szerezvén arról, hogy szervezett társaság működik az országban, mely Kossuth Lajos emlékének rendszeresen gyalázza, e merénylet elkövetőit és mindazokat, a kik velük szolidaritásban állanak, hazaárulóknak s a nemzet gonosz rágalmazójának nyilatkoztak. A további lépések megterele végett kebelebelől bizottságot küldött ki, melynek tagjaivá Eötvös Károlyt Olaj Lajost Kubik Belát, Fátylavant és Rátkay Lászlót választották meg.

A képviselőház ülése.

Rövid ülése volt a képviselőháznak, a melyen a honatyak szokatlanul nagy számban jelentek meg. A Lepsényi Miklós és a Bánffy Dezső báró miniszterelnök nyilatkozatai hoztak össze ily szép számban a képviselőket.

Lepsényi rövid felszólalása, után melyet lenyebb ismertetünk, a hitelszövetkezetekről szóló javaslatot fogadták el harmadszori olvasásban.

felé szintén elhal a méla, csillagos éjszakába . . .

És hogy az idő éjféltre jár, ime még odafenn a nagy Babilonban vakító fény csillog és zsongó zajongó áradat hűmpölyög az utakon: itt, eme mély, abszolút nyugalom, jöleső felhomályhan félve szinte hogy járáson zajt ne verjen, egyedül lépkedek, mint valami kitaszított, elkarhozott bolygó lelek. Csak a langy tavaszi eső hull hull almafagon, ritmikus zajjal idekűnn s odabent, a leföggönyözött ablakok mögött hófehér párnákon, ártatlan, tiszta leányszivből álmok kelnek, álmok szállnak . . . szép fehér álmok . . .

Ezt itt a Szentgályék háza s eme virágos ablak mögött Klárka szövi most álmában tovább azt az édes szép regényt, mely ott kezdődött három évvel ezelőtt, az érettségi majálison, a kaszinókertben, június ama bübajos szerelmes éjjelen. Valahogyan úgy, hogy a falombok lágyabban sutogtak, mint egyébkor, a csillagok ragyogóbb fényben reszkettek és a szomszéd rózsás kertekből több illatot hajtott a fuvalom, édesebbet kábítóbbat. És a négyes, ah, kivált a második, csupa de csupa »konfuzio volt.

És Ernő, a bolondos jókedvű Gaál Ernő a kinek a vállán a legnagyobb szalagszorok — a »sziganyvajdát« illető — rengett, melegben szorította meg a Klárka puha remegő kis kezét, szorosabban simult hozzá és . . . ah! — olyan okos, olyan édes szavakat sutogott . . .

Ezután általános érdeklődés közepette — hiszen ja nyári vakációról van szó — emelkedett fel a miniszterelnök, hogy tájékoztassa a Házat a jövő munkarendéről.

Június 6-ig nem lesz érdemleges ülés, akkor is csak jelentéktelen dolgokkal foglalkozik majd a Ház s a betegápolási költségek fedezéséről szóló, valamint az augusztusban, illetve szeptemberben lejáró czukorpremiüm, czukoradó és szeszkontingensrel szóló javaslatokat, melyeket a kormány legközelebb a Ház elé terjeszt, fogják elintézni s ezután, mivel az ausztriai kedvezőtlen politikai helyzet folytán a kiegyezési javaslatokat nem lehet tárgyalás alá venni, megkezdődik a nyári szünet. Ez a miniszterelnök beszédének rövid tartalma.

A szélsőbalon a kiegyezésre vonatkozó kijelentések tetszést kellettek s többször lehetett hallani a közbeköltást: Hála Istennek! csakhogy végre leráztuk a nyakunkról, a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés fél 1 óraker véget ért.

A Lepsényi ügy.

Folytatódott, de talán befejezést is nyert

A Házban,

Hire járt, hogy Lepsényi Miklós a Ház mai ülésén napirend előtt nyilatkozni fog.

Lepsényi megjelenése különösen a függetlenségi képviselők közt a kik ma nagy számban jelentek meg, nagy izgalmat keltett.

Körübelül 12 óra lehetett, mikor Lepsényi a házba megérkezett. Már ekkor a rendőrség a kintállókát szétoszlatta. Pichler azonban ott várta a ruhatárnál az előcsarnokban. A mikor Lepsényi megérkezett rögtön feleje rohant észöt mindenféle gyalázó szavakkal szidalmazta. A képviselők és a Ház tisztviselői mind összecsendültek a nagy zajra, de nem akadt egy hang sem, a mely fölemelkedett volna Lepsényi védelmére.

Lepsényi sapadtan, magára hagyva mivel meg a saját párthívei is távollattották magukat tőle, ült a baloldali folyosón várva az ülés megnyitását. Valamivel 12 óra után megszólaltak a csengettyük a folyosókon s a képviselők betódultak az ülésterembe. Lepsényi alakja is nemsokára feltűnt az elnöki tribünön, hogy napirend előtt való szólásra jelentkeztek az elnöknel, de már későn érkezett,

— Bizony, Klárka, szomorú az, hogy mennyi manapság a szerencsétlen házasság (no nem kell azért elpurilnia . . .), az összetört élet. Két héttel ezelőtt volt az esküvő s a kis menyecske már visszamenekült a mamájához és hallani sem akar Szókeről. — És én azt mondom, Klárka, hogy itt is a férj a hibás egyáltalában mindig a férfiak . . .

(— Oh, Ernő, néha talán a nők is.)
Mert nem szerelemből, de önző számításhiból érdekből hazasódnak. — A legénykori könnyelmű élet testi-lelki betegékké teszi, adósságokba keveri őket. Apólora es penzre van szükségük.

(— Vannak, Ernő kivételek is.)
— Ugy gondolja Klárka? No, vannak, igen vannak . . . En például . . . én — de ugy-e ez szerénytelenség? . . .

Egyebek között így beszélt Gaál Ernő Klárkának, és így kezdődött a regény ama szep, mulatós éjjelen.

Folytatódott aztán a nyári vakációk alkalmával Ernő látogatásai a Szentgályék pusztáján. Ernő most már pesti jogász volt és most tudott még csak — de mennyi érdekes, szellemes dolgot mondani. A mamát is teljesen megnyerte. A piros-pozsgás egészségéből hiányzó't ugyan valami, de hát Szentgályék előtt arca halványsága csak kedvező »erkessézsé« számba ment.

És szövédik, folytatódik azóta egyre tovább a regény a Klárka álmaiban, Klárka édes, szép, fehér álmaiban.

. . . Hogy igen, ő a kivétel, a derék, a jó, a nemes eljön majd nemsokára, zsebében

ugy hogy az elnöknek a házat kellett előbb megkérdezni, vajjon megadja-e Lepsényinek a szólásjogot.

— Beszéljen! Beszéljen! hangzott fel a Házban.

Lepsényi ezután felemelkedett sápadtan, majdnem reme ve, hogy vezekeljen. Mely esend között kezdte meg beszédét.

— Elismerem, hogy tévedtem, ugymond, s ezért kötelességemnek tartottam, hogy a t. háztól bocsánatot kerjek.

Beszédét egészen hidegen hallgatták végig még a saját pártjabelije is, kik távolabbra húzódtak tőle. Rövid felszólalása különben a következőleg szólott:

Lepsényi Miklós: T. képviselőház! Érzem, hogy a tegnapi inezidens után kötelességem felszólalni, hogy e ház bocsánatát ki-kerjem a magam számára és egyszerűen kijelentsem, miszerint mélyen sajnálom azt, hogy az az ismeretes hirdetés, a mely a fölhaborodást okozta, a mely visszatetszést szült és megbotránkozást kellett.

Lukács Gyula: Nem ok nélkül!

Lepsényi Miklós... nem ok nélkül, beismerem. Beismerem, nem ok nélkül kellett fölhaborodást. Mélyen sajnálom, hogy ez lapomban megjelent. Kijelentem t. Ház továbbá azt is, hogy éppen azért, mivel ezt igazán sajnálom, intézkedtem is már nemcsak a felől, mert az nem volna elég, ugyszólván semmi volna, hogy ez a hirdetés ne ismétlődjék, de intézkedtem a felől is, hogy az az összeg, melyet e hirdetés folytán ama könyvért beküldöttek, ne szolgáltatassék át a nyomdának és így azon könyvből egyetlenegy példány se menjen szíjjel.

T. képviselő urak! Nem akarom magam mentesíteni; őszintén hevalom, hogy tévedtem, éppen azért azt hiszem, hogy a képviselő urak ezt az őszinteséget méltányolni fogják!

Rátkay László: Diesőség Kossuth Lajos nevének öröke! (Eljenzés a szélsőbalon.)

Lepsényi mentegődzése is hidegen hagyta a Házat. Alig kezdtek a napirendhez, bejött Olay és a kormányparti oldalon állva kérte az államtitkárt, hogy lépjen közbe a tüntetők és a rendőrség között. Az öreg T is z a szólt közbe:

— Hát vigyétek el ti az embereiteket, ha ide hoztatok!

Olay csakugyan ki is ment, de nem volt több 15—20 embernél a Muzeum kertben, a kik azután el is mentek. Csak Olay, Pichler

és az ujságírók és több kiváncsi képviselő várt türelmesen.

A Ház előtt.

Lepsényi nem mert mindjárt az ülés végén távozni, hanem előbb pár soros beszédét revidálta s aztán lejött a folyosóra, ahol egy pár ott tartózkodó ujságírótól izgatott hangon kérdezte, hogy mi történik a Ház előtt.

Az egyik meg is nyugtatta, hogy a rendőrség a tömeget már szétszórta, de azért Lepsényi még nem távozott.

A Ház előtt Krecsányi VIII. ker. rendőrkapitány tényleg szétszórta a nézőket, de az ujságírók és néhány képviselő az előcsarnokban gyülekezett, hol izgatottan tárgyalták Lepsényi dolgot.

Egyszerre a jobboldali mellékapuból előtűnt Lepsényi és gyorsan belevetette magát az ott álló bérkocsiba. A kocsis a lovak közé vágott, de ugyanabban a pillanatban Czipfinger Karoly hírlapíró Abezug Lepsényi kiáltással megragadta a lovak zabláját és feltartóztatta a kocsit.

A kiáltás hallatára botokkal s ökölbeszorított kezekkel rontott egy csomó képviselő s ujságíró a szökni iparkodó Zelenyápatólóra.

— Gazember!
— Agyon kell verni!
— Zimándi-kutya! — kiáltások hallatszottak mindenünnen.

Olay Laj s izgatottan rontott Lepsényire és őt meglökte és megütötte. A rendőrök le akarták fogni Olayt, ez azonban csak nagynehezen sikerült nekik. Erre Pichler Győző folytatta az Olay által megkezdett munkát s záporként zúdította az ütésekkel a segítségért kiáltó Lepsényi fejére.

— Üsd a Kossuth-gyalázót!
— Verjétek agyon! — kiáltozta a körülállók.

Pichler addig ütötte Lepsényit, míg botjakkal nem törött. Dienes Márton és Czipfinger Karoly hírlapírók szintén ökölcsapásokat mértek reá. A rendőrség csaknem tehetetlen volt a felizgatott emberekkel szemben. Végre Palagyi rendőrfelügyelő és Iványos tisztviselő közrefogták a megvert képviselőt, kocsiba ültették s vágatva vitték lakására.

A néppárt nyilatkozata.

A sajtóban és a képviselőházban történt felszólalások végre rabírták a néppártot, hogy nyilatkozzék azzal az inzultussal szemben, a melyet Lepsényi Miklós orsz. képviselő elkövetett. A néppártnak tegnapelőtt esti konferenciáján bozott és közzetett határozata mely különösen azt a gyanúsítást utasítja vizsgálva, mintha gróf Zichy Nandor volna az a „főúri jötevő” akinek bőkezűségéből a piszkos művet ingyen osztogatják, senkit ki nem elégíthet Igen enyhé, negatív a kijelentés, hogy a néppárt nem vállal szolidaritást a Zimándy—Zelenyák—Lepsényi-trifoliummal. — Mig csak Zimándyról és Zelenyákról volt szó, addig a néppárt meg talan kibújhatott ezzel a formulával a határozott állásfoglalás alól, de Lepsényi Miklós tagja nemcsak a néppártnak, hanem a néppárt országgyűlési körének is, a mely tagjai fölött erkölcsi és politikai cenzurát gyakorolni hivatva és kötelezve van.

Lepsényi Miklós ur fölött ez a kritika két tekintetben volt gyakorlandó. — Az egyik tekintet az, hogy lapjában, mely a néppártnak ha nem is hivatalos, de mindenesetre bevallott organuma, a Zimándy-fele alávaló ocsmány-ságoknak a nép közt való terjesztésére vállalkozott, hogy a Kossuth emlékének megvalóságosából magának finansziális s a néppártnak politikai hasznót szerezzen. A másik tekintet az, hogy mikor ezt a csunya esinyt M—g leleplezte. Lepsényi ur kézzelfoghatóan valótlán előadással igyekezett cselekedetenek következményei alól kibujni.

Olyan politikai kiubban, a melynek tagjai magyarok és férfiak, az ilyen eljárásra csak egy felelet lehet: az illetőket ki-zárják.

A magyar lithurgia ügye.

Az Országos Hírlap e czim alatt a következőket írja:

A magyar lithurgiáról, mely a legközelebbi napokban újra nagyon aktuális lesz, már nem egy értesülés volt a sajtóban, de az egész kérdés képe még nem domborított ki teljesen és világosan.

Több mint száz éve annak, hogy buzgó orosz hitű, de magyar érzésű papok megcsinálták s használni kezdték a magyar lithurgiát.

Lassan, nagyon lassan terjedett, a hajduság közül kiindulva, de mégis inkább előbbre ment, mintsem tért vesztett volna. Buzgó hazafiak mindig akadtak, kik ezt a tüzet szították a nemzeti oltáron.

1868-ban minden magyar dolog komoly föllendülésével már annyira erősödött a magyar érzes, hogy a magyar lithurgia hívei, kik elvannak szórva különböző egyházmegyében (de a zöm természetesen Hajdumegyében és Szathmárban van a munkácsi püspökség alatt) külön magyar püspökséget kívántak maguknak, amely alá tartozzanak az összes magyar lithurgiasok, kiből még a Szekelyföldön is van egy pár falu.

Eötvös kitért a kívánságuk előtt. De el nem oltotta aspirációikat s különösen H.-Dorog jó magyarjai csak váltig nem tették le a lobogót s vizik még ma is. Sőt nem kételekedünk abban sem, hogyha megállnak mellette, diadalra segítik.

Most Bánffy, illetve Wlasics alatt még vehemensebben lépett ki a soha el nem alvó vágy s újra magyar püspökséget kívántak. Bánffy azonban nem pártolta ezt. És helyes is. Bánffy indoka az, hogy minek kiszakítani külön egy megyébe a magyar lithurgiájú híveket és aztán hagyni a többieket. Mikor ezek missiót teljesítenek a nem magyar lithurgiájú hívek közt mint a jó kovász. Az eszes államférfi számot vetett azzal a körülménnyel, hogy folyton szaporodnak a magyarokhoz szakadók. Ha fogynának, bizonyonyal kívánságuk mellé áll Bánffy.

Mi legalább így kommentáljuk Bánffy álláspontját, aki azonban egyébként híve és támogatója — a magyar lithurgiának.

Firezák Gyula a munkácsi püspök derék ember, jó magyar ember, de végre is nem forradalmárnak született. Respektálja nemcsak a római pápának, hanem mindenféle hatalmuknak. Ő e kérdésben nagyon is circumspectus volt.

Az ő határozottabb föllépése a lithurgia kérdésben sokkal előbbre vitte volna Rómában az ügyet — ahol nemcsak a magyar püspökségről nem akarnak hallani semmit, hanem a magyar lithurgia ellen is, mely pedig már százados gyakorlaton alapszik, rosz szél fúj.

A g. katolikusok abban, hogy a Vatikánban az ó-szlav lithurgiához még mindig szívós ragaszkodás mutatkozik, Schlauch Lőrincz bibornok és Steiner Fülöp püspök befolyását okolják.

Schlauch Lőrincz állítólag azért ellenzi a magyar lithurgiát, mert ha a g. katolikusoknál a magyar nyelv hozatik be oltári nyelvéül, félni lehet, hogy erre a r. kath. táborában is vérszemet kapnak a legmagyarabb helyeken a latin oltári nyelv elhagyására.

Steiner püspök ellenben egyszerűen azért ellenzi, mert Steiner püspök elvből ellenez minden dolgot, a mi a magyarság erősödésére szolgál.

A lithurgia kérdésben e két egyházfő zavarta Rómában a vizet.

Csudálkozni kell különösen Schlauchon, aki nemcsak egyszerű bibornok, hanem egyike a legkiválóbb szellemeknek Magyarországon (Steinernél ez csak természetes); e két egyházfőn kívül erősen komplikálta a kérdést a h.-dorogi és a budapesti bizottság közötti konfliktus.

A h.-dorogiak ugyanis nem akarnak tágitani a külön magyar püspökségtől, a budapestiek ellenben meglegesznek a magyar lithurgiával és a naptár egyesítéssel.

Eleinte nagyok voltak az ellentétek,

a diplomával s a szívében becsületes, nagy tisztá, ideális szerelemmel. Nem a pénzt fogja kérni, csak a kezét, a szívét, a szerelmet. Oh, milyen mérhetetlen boldogság lesz az, milyen mennyei édes üdvösség...

Megzörgessem-e az ablakot, hogy fölriadjon Klárka? Megsugjam-e neki, hogy azt az álmot ne szője tovább, mert az az álom hazug, hazug!... Megmondjam-e hogy ha most velem jönne, követne: a bohó, aratlan, szerelmes kis szíve szakadna meg. Ott fenn, a bűnök piszkos tanyáján, a hol Gaál Ernő, a nemes, a derék, a tiszta álmkép, czéda leány ölében ülve, léha nóták ütemére tele palaczkokat verdes a földhöz! És a mikor cimborái csitítják, hetykén vágja oda:

— Majd kifizeti a menyasszonyom, telk a szentgáli pusztából... Azért házasodnék meg az ember, vagy mi...

Megzörgessem-e az ablakot?

... Eh, végre is, mi közöm nekem a mások boldogságához? Mi közöm nekem ahhoz, hogy egy szerencsétlen boros étellel, egy boldogtalan asszonnyal több vagy kevesebb lesz a világon?

Legalább álmában legyen addig boldog, az álma legyen addig szép fehér...

Az óra is intve szól le a toronyból: A szomszéd állomás jelzi a vonat indulását. — En a magam dolga után sietek a magam utján.

de a legutóbbi időben sikerült egy kompromisszum, mely összehozta a két bizottságot úgy, hogy a püspökség kérdése egyelőre nem bolygattatik, A két bizottság egy országos bizottsággá alakult és a legközelebbi napokban Budapesten fog összegyűlni.

Ugy értesülünk, hogy Szabó Jenő főrendiházi tag egy igen becses és érdekes elaboratiumot fog a bizottság elé terjeszteni.

Minden jó magyar ember érdeklődéssel tekint a lelkes kis csoportra és munkájára, mely immár talán az utolsó küzdelme a magyaroknak az utolsó szigeten, saját hazájukban a saját nyelvük használataért.

KÜLFÖLD.

A fekete hegyek ura. Montenegrói tapintat ezimen a Nemzet ma föltűnő helyen és módon ír Miklós montenegrói fejedelemnek londoni időzéséről. A cikkekcske, ha azt, mint felhivatalosat olvassuk, eléggé pikáns. Itt közöljük:

A mindennapi életben éppen úgy, mint a politikai életben a legszükségesebb és legértékesebb tulajdonságok egyike a tapintat. De egyszerűsége még inkább jellemző. Gyakran nélkülözik még államférfiak is. Így például határozottan nélkülözi Miklós montenegrói fejedeleme, a ki országának nemesak szuverénje, hanem kizárólagos államférfia is. A fejedeleme tudvalevőleg az utóbbi napokban Londonban tartózkodott és pedig, mint hírik, egy kölcsön iránti alkudozás czéljából. Nem tudjuk, sikerült-e elérnie ezt a czélt, de annyira bizonyos, hogy azt a tüntetést, a melyet közvetlenül az elutasítása előtt, Gladstone elhunyt alkalmával magának megengedett, teljességgel nem lehet sikerültnek mondanunk. Ez a tüntetés abból állt, hogy a radikális Daily Chronicle-hez manifesztumot intézett, a melyben Gladstone ismeretes és szinte szálfőigévé vált Hands off-jára hivatkozott. Ez határozottan tapintatlanság volt. Egy kicsike ország fejedelme, a ki azért jár külföldön, hogy pénzt kerjen kölcsön, aligha lehet olyan helyzetben, a mely igazolható, hogy egy sérelmes kijelentésre emlékezteti a szomszéd nagyhatalmaságot. Ez tehát tapintatlanság volt a szomszéd irányában. De tapintatlanság volt az elhunyt Gladstone irányában is, a ki, mint tudjuk, 1886-ban, mikor újból miniszterelnök lón, kénytelen volt azt a sérelmes kijelentést visszavonni és magát megmenteni a Károlyi Alajos gróf, akkori osztrák-magyar londoni nagykövethöz intézett levelében, a mely nagy föltűnést keltett. A sérelmet az, a kinek szólt, rég elfeledte, Gladstone emlékét Ausztriában és Magyarországon épúgy tisztelik, mint bárhol másutt; a nagy angol államférfi politikai botlása emlékenek fölidézére tehát semmi szükség nem volt és ha Montenegro fejedelme azt megselekedte, akkor nyilván valami célja volt vele. Vajjon mi szállt a fejébe? Talán az a 30.000 puská és 10 millió töltény, a melyet pár héttel ezelőtt az orosz czártól kapott ajándékkul, kiköszöntette itélő tehetségét a helyes kerékvágásból és fölhevült költői képzelme előtt az a vízió lebeg, hogy a cernagorai sasok leszállnak a nevezinjei fensikra és diadalmasan előnyomulnak Mosztárig, mint 1876-ban szerették volna tenni? Ha Miklós fejedeleme ismét ilyesmirel álmodozik, akkor két szeresen nagy tapintatlanság volt ezt előre sejtetni és elárulni.

Városi közgyűlés.

Első nap.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 25.

A Zimandy—Zelenyák—Lepsényi-féle gyalázatosság híre már kora reggel megtöltötte biz. tagokkal a közgyűlés termét, de a megnyitó késelt egészen fél 10 óráig s az alatt bizonyossággá lett a Bakonyi-Kertész-féle indítvány elfogadása.

A mai közgyűlés képe mintha elűtött volna a szokottól, A napirendre kitűzött hazafias indítvány volt az oka a változásnak, iz-

gatottak voltak a kedélyek, különösen a tegnapi Budapesten történtek folytán. A kormánypárt azt a javaslatot tette a közgyűlés előtt, hogy hagyják ki az indítványból a társtörvényhatóságok megkeresését, Az indítványozók ebbe belemertek. B a k o n y i Samu remek beszéde után azonban, melyben a tegnapi esetre is ezélt, — s azt elítélte — s felállt Csiky Lajos s nemcsak ezt a pontot, hanem az utolsó előtti is kihagyatni kérte, a mely szerint a közgyűlés a merénylők és bűntársaik iránt legmélyebb megvetését nyilvánítja. Erre már feltámadt a jó érzésű része a közgyűlésnek kormánypártiak és ellenzékiek egyaránt s zajoson, szinte szenvedélyesen követelte a változatlanul való elfogadást s ez okozta, hogy C s i k y Lajos vissza is vonta indítványát s Lengyel Imre csak a megegyezés szerinti kihagyást kívánta, amit el is fogadtak.

Amint aztán ez a vihar elsült, egyszerre kedélyessé lett a terem képe. Freund Jenő interpellációja alatt pl. Olah Károly tanácsnokot annyira elfogta a jövedv, hogy Freund észrevette és szólt:

— Hába mosolyog Olah Károly tanácsnok ur!

Amire aztán az egész közgyűlés nem mosolygott, hanem kacagott.

Mely esend uralkodott azután, de annál érdekesebb lett a névszerinti szavazás alatt a mellékterem képe, hol a nagy meleg arra indította Lengyel Imrét és Wolafka Nándort, hogy deputációban kértek a polgármestertől mezőrendőrbiztosi kandidáció alatt egy b u f f e l beállíthatatást, amit az öreg ur készséggel engedélyezett is oly feltétel alatt, hogy ha p e n z b e n e m k e r ü l. Aminek batyuból lett a következtése.

Ad voem: mezőrendőrbiztos! — Ez a választás volt ám a fura! Két teremben folyt 8 jelölésre a titkos szavazás s már hallottuk, hogy a 17 és 15 szavazatot kapott, — de viceversa — mindkét küldöttségnek Schiffmann és Szepessy, a mi 32-től jelent, a mikor egyszerre csak kiszűl, — hogy az e g y i k n é l v a l a m e l y i k n e k már 18 von. Csudálkozott is, mosolygott is mindenki egyszerre csak egy biz. tag (mert sokan nem szavaztak) beszalad a m a s i k küldöttséghez s kijöve jelenti, hogy jól van már minden, mert most már ott a másiknak van 18 s csakugyan kaptak mindketten 33 at.

Részletes tudósításunk a következő: Maga a gyűlés kegyeletes megemlékezésel kezdődött. Nevezetesen, amint Dégenfeld József gr. főispán a közgyűlést megnyitotta, bejelentette az uralkodóháznak, Lipót főherczeg halálával ért csapást s indítványozta, hogy a közgyűlés iktassa jegyzőkönyvébe részvétét, a gyászszert felett s ezt a határozatot a miniszterelnök utján a trón elé juttassa. A közgyűlés úgy az előterjesztést mint az egyhangulag hozott elfogadó határozat kimondását állva hallgatta meg.

A polgármesteri jelentés tudomásul vétele után, B a k o n y i Samu indítványozta hogy a tegnapi beadott önálló indítványt rögtön tárgyalják. Ezt elfogadtak s V a r g a Károly felolvasta a tegnapi közölt remekül megfogalmazott indítványt.

B a k o n y i Samu indokolta meg az indítványt a benyújtók nevében:

Minden bünye van bocsánat, ugymond, ha a földön nem, úgy az égben csak egyre nincs kegyelem: ez a hazárulás. Nagy és kemény szót mondott ki, de érzi annak igazságát, mert aki a haza ellenségeivel szövetezik annak nem lehet más neve, már pedig Kossuth Lajost csak a nemzet ellenségei merték eddig meggyalázni; ha tehát valéki a magyar nemzet tagjai között szintén gyalázatosan megrágalmazza, az a nemzet ellenségeivel szövetezik: tehát hazárulást követ el. E fellet a gyalázatos merénylet felett az egész Magyarországnak egy erkölcsi népbíróssággá kell változnia s illő; sőt kötelesség, hogy ez a magyarság szívéből Debreczenből induljon ki.

C s i k y Lajos hozzájárul az indítványhoz s bár aggodalma van az iránt, szükséges az, hogy a nemzet megvetése mellett a törvényhatóságok, mint ilyen szintén állást foglaljanak, de ezt külön kérni nem tartaná

helyesnek s így indítványozza, hogy az utolsó mondatot, mely szerint a merénylők megvetését mondatik ki és a társtörvényhatóságokhoz átirat intéztessék, hagyassék ki.

K a r d o s Samu nem szóltat volna fel, ha C s i k y Lajos indokolása és indítványa között ellentét nem volna, — Igen szép szavakban emlékezik meg Kossuth Lajosról s kéri C s i k y t, vonja vissza módosítását.

C s i k y Lajos visszavonja indítványát.

L e n g y e l Imre csak a határozat körözését kéri kihagyni.

E l n ö k felteszi a kérdést.

B a k o n y i Samu kijelenti, hogy a leleindítványt nem hallott, mivel Csiky a magát visszavonta.

Nagy zaj és ellenmondások között, mielőtt L e n g y e l Imre fentartotta indítványát, végre elérkezett a közgyűlés oda, hogy

B a k o n y i Samu kijelentette, hogy mivel indítványa elfogadásával kisebbiteni nem akarván, a kihagyáshoz a maga részéről hozzájárul (Eljenzés.)

K i s s Albert ugyanezt jelenti ki, mire Elnök általános eljenzés között kijelenti, hogy a dr. Bakonyi Samu és társai indítványát a közgyűlés az utolsó pont kihagyásával egyhangulag elfogadja.

Az ügyhatvány jegyzekre vonatkozó jelentést elfogadtak s ekkor felolvastak a dr. Freund Jenő interpellációját.

Dr. Freund Jenő elmondja a hazaszemelés végrehajtásának szomorú történetét s feleletet kér interpellációjára.

S i m o n f f y Imre kir. tan. polgármester azt feleli, hogy mivel a tanács fentartotta magának, hogy a feltételektől eltérhessen s a vállalkozó 10 évi jótállást vállal, joga volt a tett intézkedésre, kéri válasznak tudomásul vételét.

A közgyűlés dr. Freund Jenő viszonválasza után szótöbbséggel tudomásul veszi a választ.

Az erre következő tanácsi előterjesztéseket egyhangulag elfogadták, azután Ábrahám László t. főügyész indítványára a sertésvásártér czéljaira megvásárlandó telkek felett a szavazást áttették a jövő gyűlésre, amint t. l. a hely iránt beadott felebbezés valószínűleg eldőlt.

Az Áron Miksa-féle hazas telek és öndódi földje tárgyában harmadikban megejtették a névszerinti szavazást s eredménye az, hogy mellette szavaztak 91-en ellene 46-an s így a telket m e g f o g j a k v e n n i, ha a határozatot a belügyminiszter jóváhagyja.

A Széchenyi-utcai Antal-fele telkekre kitűzött névszerinti szavazás került azután napirendre, melynél felszólt:

Dr. N a g y Zsigmond, a ki kimutatta, hogy a terv a apjában el van hibázva, mert ennek a telkeknek megvetelével a szabályozás tekintetében semmit el nem erünk, indítványozza a kérdések napirendről levételét.

A c z é l Géza főmérnök igen czélszerűnek találja azt a rendszert, mely szerint ha megvásárlandó ház akkorra ki is fogja magát fizetni, mikor u czanyilas czéljából lebontják.

J ó n a D. és S z e n t e s s y I. ellenzi, S z a b ó József főszemvevő és B e r g e r Jenő pártoló felszólalása után.

K i s s Albert veszedelmesnek tartja az olyan elveknél, mint a főmérnök hangoztatott a városrendezés megállapítása előtt proklamációját, mire

A c z é l Geza magyarazza szavait.

Elnök felteszi a kérdést s a névszerinti szavazás eredménye az, hogy a m e g v e i t e l r e szavaztak 49-en, e l l e n e 72-en s így a közgyűlés az A n t a l-fele ház megvetelére vonatkozó tanácsi javaslatot elvetette.

A mezőrendőrbiztosi állásra jelentkezett 32 pályázó közül a kandidáló bizottság 8-at kandidált betürendben.

Beadott összesen 131 szavazat, legtöbbet S z e p e s s y József és S c h i f f m a n n Lajos 33-at midkettő, az elnök új szavazást rendelt el, de előbb még dr. F e r e n z Ferenz szava tette a szavazatszedő küldöttségeknek azt az eljárását, hogy mikor

már a 3 akkor is es L e n elnöke re volt felet

Az Lajos kap József 31 jos válasza tette.

A k

* C

jesi ág. h Eperje-ró Csengey-tollu muu desének é a város k fejei és s vettek. A hívta meg közben le diszbe ölt dar üdvö melyre e Majd átn emlékalb legium ig nevében a jogakad felolvasá tet — ki tajja — zönség. A részletes

* K

sámsoni ellen K. olvasó-eg indítvány határozat

* M

olv. ső-eg kinos és szerint b hazánklia ugy polit is, ket m papi öltö nemcsak is, minde külföldi hazafias a két ne atlan plé köteleket szellem-n zelmektől erényet hozni.

S n

János h haza igaz jelölt föri fia Feren legszivély

A f

fogadtato küldetett hangu, k küldte.

A c

lést hívot gyűltek ö hogy und nyak fele herczegpi és beszte

ítsa el a

bivjak ha sonló ha

* U

miniszter kérelmére tervezett vasut köz és annak titkárt re

már a 3 tagú küldöttség nem volt együtt, akkor is elfogadtak szavazatot. Erre az elnök és Lengyel Imre, az egyik küldöttség elnöke reflektáltak, de határozathozatal nem volt felette.

Az új szavazásnál Schifman Lajos kapott 62 szavazatot, Szepessy József 31-et s így Schifman Lajos választották meg, ki az esküt rögtön letette.

A közgyűlést holnap folytatják.

HIREK.

* **Csengey Gusztáv jubileuma.** Az eperjesi ág. hitv. kollegium theol. ifjúsága — mint Eperjesről írják — fényes ünnepet rendezett Csengey Gusztáv dékán-tanár lapunk kiváló tollu munkatársának 30 éves tanári működésének évfordulója alkalmából. Az ünnepen a város közönségének színe-java, a hatóság fejei és számos egyesület kiküldöttei is részt vettek. A diszgyűlésre az ünnepeltet küldöttség hívta meg, aki a közönség lelkes eljenzése közben lepett a hölgyek által fényes virág-díszbe öltöztetett díszterembe. Dedinszki Aladár üdvözlő beszédet intézett az ünnepelthez, melyre ez mély meghatottsággal válaszolt. Majd átnyújtották az ünnepelő ifjúság díszes emlékalbumát és dr. Szilágyi Mátyas a kollegium igazgató választmánya és a tanárikar nevében üdvözölte, Szentiványi Ferenc pedig a jogakademia polgársága nevében. Ezután felolvasták az üdvözlő iratokat. Az ünnepeltet — ki a Petőfi és Kisfaludy társaságoknak tagja — élénk ovációban részesítette a közönség. Az ünnepélyről holnap számunkban részletes tudósítást közlünk.

* **Kossuth gyalázói ellen.** A hajdusámsoni olvasó-egylet Kossuth Lajos gyalázói ellen K. K. i. s. s. Pál János cv. ref. tanító és olvasó-egyleti könyvtárnok indítványára — az indítványozó által előre elkészített következő határozatot mondta ki:

„Mídon minden pártszínezetet meilőző olv. s. egyletünk sajnálatlalt értesült azon kínos és megbotránkoztató incidensről mely szerint boldog emlékezetű Kossuth Lajos nagy hazánkfia, nemzetünknek méltó büszkesége egy politikai ténykedése, mint maganéletemben is, két magáról nagyon megfélekedezett és a papi öltönyt méltatlanul viselő plébános által nemcsak saját nemzetünk, de a külföld előtt is, minde történelmi alapot és igazságot nélkülöző férc munkáikban pelengere állította: hazafias érzelmeinkben mélyen felháborodva: a két nemtelen eszközökkel dolgozó hazafiatlan plébánossal, minden közösséget és honfiai köteleket megtagadva: Kossuth Lajos áldott szellemének tisztelet gerjesztő s hazafias érzelmeiktől dobogó szívünk oltárán magyar erényet dicsőítő bálaáldozatot kívánunk hozni.

S mídon Zimándy Ignác és Zelenyák János hazafiatlan plébánosokat a magyar haza igaz érzelmű fiai sorából megvetésünk jellel töröljük: ugyanakkor Kossuth apánk fiát Ferenczet magyar szívünk teljességéből a legszívélyesebben üdvözlöljük!

A fenti határozat — mely egyhangulag fogadtatott el — Kossuth Ferencnek megküldetett ki annak feleletét nagyon szives hangú, köszönő levélben az elnökséghez megküldte.

A csabai polgári kör rendkívüli közgyűlést hívott egybe amelyen a tagok teljes számban gyűltek össze. A közgyűlésen kimondották, hogy undorral fordulnak el a Zimándy-Zelenyák féle ismeretes gaztettől és felhívják a hercegprímást, valamint a székesfehérvári és besztercebányai püspököket hogy távoítsa el állásaikból e gyászmagyarokat. Felhívják továbbá az összes megyei köröket hasonló határozat hozatalára.

* **Új vicinális a megyében.** A keresk. miniszter Réthy Ferenc és Pollák Armin kérelmére elrendelte, hogy nevezettek által tervezett debreczen—nyirbátori helyi érdekű vasút közigazgatási bejárása megtartották és annak vezetésére Képesy Árpád miniszteri titkárt rendelte ki. A közigazgatási bejárás

jun. hó 15-én ve-zi kezdetét Debreczenben és folytatódik Hajdu-Sámsonban, 16-án Nyir-Adony (Tamási pusztá) Mihálydi; Cselre és Szalmadra terjed ki a közigazgatási bejárón, mely 17-én Nyir-Batorban fejeződik be.

* **Harczászati lögyakorlat.** A cs. és kir. 39-ik gyalogezredhez bevonult tartalékos legénység harczászati lövése e hó 27-én pénteken lesz megtartva a város tulajdonához tartozó pallagi birtokon lévő nagy távolági lövő térer. E terület a jelzett napon rendőrség és katonaság által elzárva fog tartatni, minde mellett a közönség figyelme ez uton is felhívatik arra, hogy saját biztonsága érdekében is óvakodjék ezen hely közelében jelzett időben tartózkodni.

* **A felekezeti adókulcs leszállítása.** Pécsről írják: Szilágyi Dezső képviselőházi elnök délután Vokány állomásra érkezett, honnan kcsin Harkányra folytatta útját, hol a felső baranyai ev. ref. egyház holnap rendkívül közgyűlést tart. A közgyűlésen a fölött fognak tárgyalni, hogy mikép lehetne a felekezeti adókulcs leszállítása által a baranyamegyei ref. községekben íjesztő mérveket öltött felekezetből való kilépésnek gátat emelni. Szilágyi a világi főgondnoka ennek az egyhűz kerü e nek és ennek ügyeit kiváló gondozásban részesíti.

* **A kórházak elősdije.** A belügyminiszter felhívja a hatóságok figyelmet Putz Veron bekei születésű leányzóra, ki különböző betegségek ürügye alatt kórházakba veteti fel magát.

* **Tanargyülés Debreczenben.** A középiskolai tanaregylet evi nagygyűlését előkészítő read-zó bizottság kirándulási albizottsága vasárnap tartotta első ülését Siegmeth Karoly főfelügyelő elnöklése mellett, melyben a programin megállapított.

A résztvevők folyó évi Junius hó 3-ikán érkeznek, 4-ike és 5-ike a közgyűlésnek, valamint a szaküléseknek van szánva. Julius 6 kán kirándulás a Hortobágyra, ahol készen álló kocsiokon az egyes puszták és nagyobb fognak megtekintetni. — Julius 7-én reggel 3 órakor indulás Nagybanyára. (Érk. 10. 22. d. e.) Délután a Ferecz-ly-völgyi kohók megtekintése és este utazás Felsőbanyára. — Julius 8-án a Fekete-hegy (1243 méter) megmásása, ahol a Karpát-egysület által épített menház fog felszenteltetni. Ezzel a hivatalos kirándulás végett ér. Akik a Guttint akarják megmászni, azok Bradofka banya-főmérnök vezetése alatt a Fekete-hegyről közvetlen Kapnik-bányára szállnak le, honnan ez érdekes trachyt-gerincz 3 óra alatt megmászható. Azon résztvevők, kik érczbányákat óhajtanak megtekinteni, vagy a Rozsályt akarják megmászni, azok Nagybanyára vissza mennek. A programin azonnal szétküldetett, hogy a tanárok részvtételüket jun. 20-ika előtt bejelentessék.

* **Halálozás.** Résztvétel értesülünk Silbermann Ivachimné, sz. Brück Fanni elhunytáról. Az elhunyt éleimező vállalkozója volt a közkórháznak. Temetése holnap d. e. tíz órakor lesz a Nagy—Hatvan utcán levő 1448 számú háztól.

* **Tilos a harangszó.** Az ispotályi öreg templommal sok baj van. Hol az ablakai mondják fel a szolgálatot, hol a padozata válik járhatanná, hol a fedelét kívánkozik lefelé. Nem csoda tehát, ha sürűn kell a tisztas óregnek hibáit reperálni. Most pedig a harangok állványán fedeztek fel olyan korhadást, hogy életveszélyes a harangozás. — A mérnöki hivatal addig, míg a templom tulajdonosa ki nem cserélteti a roskadozó gerendákat, betiltott minden harangozást. A harang lábain kívül még a toronyba vezető lépcsők is javításra szorultak, mert több lépcsőfok kitöredezett. A reperáció 120 frtba kerül.

* **Majális számokban.** A debreczeni ev. ref. felsőbb s ezzel kapcsolatos elemi leányiskola növendékei által 1898 evi május hó 14-én tartott majális a következő anyagi eredménnyel járt. Bétel Az elemi és felsőbb osztályu növendékek részvételi díja 153 frt 30 kr. Elárusított jegyek után 56 frt. A légszesz társulat adománya 10 frt Felülfizetésekből 3 frt, összesen 222 frt 30 kr. Kiadás Rendőrségnek felügyeletért 4 frt. Szalagerjelvényeknek 18 frt. 75 kr. Városi nyomdának jegyekért 4 frt. Legszeszért 10 frt. Magyar testvéreknek 30 frt. Kocsibér a meghívások alkalmával 1 frt 20 kr. Levélboríték a tisztelet jegyekhez 50 kr. Biztosítótük a szalagjelvényekhez 39 kr. Összesen 68 frt 84 kr. Bevétel 222 frt 30 kr. Kiadás 68 frt 84 kr. Maradvány 153 frt 46 kr. azaz százötvenhárom frt 46 kr. Ez elszámolás alkalmával kötelességének ismeri a majális rendezőség hogy a felülfizetésökért, a légszesz társulatnak adományáért valamint mindazoknak kik a majális sikerét jóakaratu támogatásukkal igyekeztek biztosítani ez uton is halas köszönetet nyilvánítsa.

* **Tokaj és Tokio.** Egy remscheidi német ayaflinak febr. 21-én — a dátume is lényeges — az az ötlete támadt, hogy magyarországból hozat coenngot. Fogott egy levelezőlapot, megírta a rendelést s szép góth betűkkel oda tette a címet:

Az első cognac gyárnak.

Tokaj.

A német azonban nem azért híres az alaposjáról, hogy a postája a levelezőlapot ne küldte volna — Tokióba. A japáni postás kevésbé alapos ugyan, de azért mégis volt annyi földrajzi ismerete, hogy ráirta a levelezőlapra!

Hungari.

Igy került aztán vissza a német levelezőlap Yokohamán at Tokajba, miután eított majd egy félév. De hát azért a német mégis alapos.

* **Kutyák a hadsereg szolgálatában.** A belügyminiszter körrendeletileg arra hívja fel a hatóságokat, hogy az ebadóztatásra vonatkozó szabályrendeleteket akként módosítsák, miszerint a honvedség, közös hadsereg tulajdonát kepező hadi ezélokia szolgáló kutyák adózás alá ne essenek.

* **Igen elegáns nyári női toilettet,** és gyönyörű szép női ruhákat készít a legújabb divatlapok mintaira Kronovitz Matild Nagyuj-utca 1707. sz. a. Weinberger Lajos ur hazában.

* **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter megengedte Liuerbauer Péter máv. kalauznak, hogy ugy a saját, mint kiskoru Karolina és Béla gyermekei vezetéket nevét Lenkei-re változtathassa.

* **A photoplasticon.** A photoplasticon nap-nap után fokozottabb érdeklődés mellett mutatja be a modern technika csodás vívmányát, mely megdöbbsentő hűségge varázsolja a néző elé a gyönyörű tájakat, városokat. Egy egy utazással felér a szemnek az amit a photoplasticon nyújt. A photoplasticon a Hatvan és Piacz-utca sarkán van.

Táviratok.

A háboru.

New-York, máj. 24. Több lap táviratokat közöl Washingtonból, a melyek szerint Schley tengernagy Santiago de Cuba elé érkezett. Az Ewening Journal jelentést kapott Port de Paixból, hogy Kubából északi irányban erős bombázást hallottak, 20 bajót lattak A bombázás még tart.

Washington, máj. 25. A hatóságok még nem erősítették meg a hirt, hogy az Oregon Key-Westbe érkezett.

Sz.-Pétervár, máj. 25. Az orosz kormány megbizta Schilinsky és Jermolov vezérkari ezredeseket, hogy kövessék figyelemmel a hadműveleteket a spanyol-amerikai háboruban Schilinsky ezredes Madridba megy, hogy a kormánynak bemutakozzék és azután Kubába indul. Jermolov ezredes londoni orosz katonai meghatalmazott az amerikai Egyesült-Államok csapataihoz esatlakozik.

London, május 25. Ottis tábornok 3000 katonával és egy ütég nehéz tüzérséggel ma elindult San-Franciskóból a Filippi-szigetekre.

Madrid, máj. 25 Spanyolország újból egy nagy gőzöst vett Németországban, melyet Cadixban most szerelnek föl, hogy a háboruba induljon.

Lipót főherceg halála.

Budapest, máj. 24. (A Debr. ered. táv.) Lipót főherceg, kinek haldoklásáról már voltunk híradással, mint egy táviratunk jelenti, ma d. e. 10 órakor a Hörnstein kastélyban meghalt.

Az elhunyt főherceg egyik legbuzgóbb műszaki katonája volt a hadseregnek.

Lipót főherceg halála következtében a szokásos delegationalis udvari ebédek elmaradnak.

A kiegyezés sorsa.

Budapest, máj. 25 a »Debr. ered. táv. B a n f f y D e z s ö miniszterelnöknek a képviselőház mai ülésében a kiegyezés jelenlegi stádiumára vonatkozó előterjesztést a ház minden oldalán meglehetősen fogadták. A szabadevű partban igen örvendenek azon, hogy a kormány csak az esetben szándékozik tárgyalni a javaslatot, ha meg lesz a teljes garancia arra nézve, hogy a javaslatok Ausztriában is változatlanul törvény erőre emelkednek. Az ellenzék — tekintettel az osztrák parlamenti viszonyokra — immar kikerülhetetlennek tekintik az önálló rendelkezést. A miniszterelnök bejelentését egyjelentőségűnek tekintik a javaslatok visszavonásával.

Nikita kudarcza.

Budapest, máj. 25 a »Debr. ered. táv. C e t t i n j e b ö l jelentik: A Miklós fejedelem londoni utjának, — melynek célja az volt, hogy Montenegró részére a már régén tervezett kölcsönt megkösse, — nem volt meg a kívánt eredménye. A penzintezet, melyel a fejedelem tárgyalt eddigelé tartózkodik az ügylet megkötésétől.

A betegápolási törvény.

Budapest máj. 25. A Debr. ered. táv. A képviselőház közigazgatási bizottsága Kardos Kálmán elnöke alatt az országos üés után tartott ülésében attért a nyilvános betegápolási költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásra. A tárgyalás megkezdése előtt elnök bejelentette, hogy Heltai Ferencz képviselő Emsből táviratilag a törvényjavaslat egyes szakaszaihoz több rendbeli módosítást jelentett be. Miután a házszabályok értelmében oly képviselő, aki nem tagja a bizottságnak, csak személyesen terjeszthet elő módosításokat, elnök csak úgy vélte a módosításokat figyelembe vehetőnek, ha a bizottság minden tagja magaévá teszi. Felolvastatván, Aidinger János biztos kijelenti, hogy magaévá teszi a szóban forgó módosításokat, melyek lényege az, hogy a törvényjavaslat ne terjesztessék ki a törvényhatósági jogu városokra, hanem mondassék ki, hogy azok a területükön tartozkodó napszamosok és cseédek betegség esetén való ellátása céljából városi betegpénztárak felállítására kötelezettek. Megkezdte ezután a részletes tárgyalás, az 1. §-al, mely szerint a nyilvános betegápolási költségek terhének egyenletes megosztása vegett országos betegápolási alap létesítetik, Aidinger János javaslatba is hozta a bejelentett módosítások értelmében, hogy a szakasz rendelkezése csak a vármegyékre szorítkozzék. A bizottság mellőzte a módosítást, s a szakaszt, valamint az országos betegápolási pótadóról rendelkező 2-ik §-t is változtatlanul fogadta el. — A 3-ik §. azon rendelkezésében, mely szerint az országos betegápolási alap fedezi a hatóságilag összeírt szegények részére hatósági orvos, vagy a belügyminiszter által felhatalmazott magánorvos által rendelt gyógyszerek költségeit, — aként módosított, hogy az alap fedezi a hatóságilag írt szegények részére hatósági orvos, valamint a belügyminiszter által felhatalmazott magánorvosok által rendelt gyógyszerek és a szükséges gyógyászati segédeszközök (szemüveg, mankó, sérvkötő stb.) A szakasz azon pontjában, mely szerint az orsz. betegápolási alap fedezi a kórházakban »szülő nők költségeit,

a »nők szó» vagyontalan nők szóval cserélte fel, A szakasz többi pontjait beható tanácskozás és Perczel miniszter és Latkóczy államtitkár felvilágosításai után változatlanul fogadta el a bizottság.

A többi szakaszok tárgyalása holnap d. e. 10 órára tűzve ki az ülés véget ért.

Rudolf trónörökös Széplakon.

Hétfői számunkban emlékeztünk meg arról a néphitről, mely a magyar nép szívébe a szerencsétlen halállal halt királyfira, most is midőn már évek hosszú sora óta hideg krypta lakója fennáll.

Ez a néphit magyarázhatja meg a következő történetet:

Árnyas, csöndes boldog falucskákban nagy-nagy izgalom támad néha napján, Sógorkoma, szomszédasszony titkosan, csodálatos módon sokat sugnak — bugnak, csóválják a fejüket és sóhajtoznak tanácstalanul. Ilyenkor mérget lehet rá venni, hogy valamilyen rop-pant nagy ur szállt be a nagykosmába, mert hogy egész fölfordulás van ott egyszerűen: sütnék — főznek, a kémény vidáman pipázik a gazda maga futkároz, Bizony, elszoktak látoganni a falukba, Rudolf trónörökös, a »kis Kossuth« Petőfi Sándor, s a többi tekintetes urak. Széplaknak is volt ilyen nagy ur vendége: éppen maga Rudolf trónörökös érkezett oda Penteken alkonytáján. Csak egy kard nélkül, komótosan, gyalogszerrel léptetett le Nagy Ferencz uram portájára.

Kisse kopottas pleh gallér volt varrva a tisztí bluzára, a nadrágján is elkelt volna egy két becsületes folt, sapkaja meg tisztára vedlett vala. A mellén azonban szép sorjában diszlett vagy három sor csillogó medália, s a sárga féczipője sarkán csengett — csörgött a sárkantyu.

— Adj isten gazduram, — köszönte jó Nagy Ferenczet — ösmer-e engem?

Mig a főtiszt ur kevélyen sodorgatta bajuszát, a gazda alázatos bámulattal porolta le a kanapét.

— Nem ismerem biz én a tekintetes főtisztelendő urat, de csak tessék lepihenni nálam latom nagy utról jöhét.

— Jó, jó leülök barátom. Hát tudja én vagyok Rudolf királyfi, csitt egy szót se szóljon senkinek.

Szegény Nagy Ferencz gazda egyik amulatból a másikba esett, azt se tudta sirjon-e, nevéssen, hogy ilyen nagy szerencse érte szegényes hajlokát.

A királyfi aztán, hogy józüen becsületes étvagygyal bevacsorázott, nagy titkosan megkérte, a gazdát, adna oda egy órára a szürke csikóját, ki lovagol egyet a mezőre.

Nagy Ferencz már akkor a »királyfi« viselkedéséből tisztára látta a helyzetet. Gondolt nagyot s kivezette fényes vendéget az istalób.

— Tessék válasszon ki egy csikót feleséges uram!

A vendég vizitálni kezdte nagy szakértelemmel a lovakat, — ezalatt meg a gazda ki-osont az istállóból, megfordította kétszer a kulcsot a zarbao, s futva-futott a zsandárokhoz.

Várt, várt odabent egy darabig a királyfi aztán kibújt az ablakon, kicsukta az ajtót; s elkötötte a két szürke csikót — ki tudja hova ki tudja merre.

Nagy Ferencz gazda már későn jött a csendőrökkel, akik most szigoruan nyomozzák a veszedelmes csalót.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

1898. évi május hó 20-án.

A földmivelésügyi m. kir. miniszteriumhoz a gazdasági tudósítók által beérkezett jelentések alapján.

Május hó második harmadában kevésbé volt kedvező az időjárás, mint a hó első harmadában, mert míg helyenként tulságos záporok és esőzések, itt-ott jégesőzések meglehetősen

kárt okoztak, másutt a tartós esőhiány a gabonaneműekre kissé hátrányosan hatott. Aránylag legkedvezőbb volt az időjárás a nyugati és északnyugati vármegyékben, ahol a gabonaneműek szépen javultak. Az alföldön, nevezetesen a Tisza—Maros szögén és részben a Duna—Tisza közén s itt-ott a keleti vármegyékben a szárazabb időjárás, különösen a tavasziak fejlődését tartotta vissza és részben az ősziakra is káros volt, a gyakori köztől pedig egy a buza, valamint fókép a rozs, mely többnyire éppen a virágában volt, aránylag sokat szenvedett. Levélrozada is sokfelé mutatkozik, de leginkább a Duna jobb partján — és szórványosabban az Alföldön. Mindennék ellenére nem lehet állítani, hogy országos átlagban beszélve a buza és rozsvetések romlottak volna, úgy, hogy a buzaermés-kilátások — úgy mint a legutóbbi jelentésben — ma is nagyobbára közepeseknek s részben jó közepeseknek jelezhetőek. Drótféreg, heszteni légy és gabonafutonczka a gabonaneműekben szórványosan most is pusztít, de aránylag már csak kevés kárt okoz. A kapásnövényekben is pusztítanak a fergek, fókép az ormányosok, drótféreg és cserebogarak. Ez utóbbiak az ország kelet részében — ha bar csak szórványosan — a gyümölcsösökben és itt-ott a szőlőkben is kárt okoznak. A gazdasági munkálatok, nevezetesen a kukoricza, répa, dohány, szőlő kapálása és részben töltőgetése folyamatban vannak. Itt-ott még az aszatolás is napirenden van a tulságosan elterjedt vadrepcze és gaz miatt. — A takarmányeműek kaszálása is erősen folyik már, úgy, hogy a mezőgazdasági munkások ez időszert mindenütt megfelelő keresetet találnak. Az említett munkálatokkal, de főleg a kukoricza kapálásával szárazság következtében lassan haladhatnak a Tisza—Maros szögén és itt-ott a Tisza feisőbb vidékein, valamint helyenkint a Duna—Tisza közén. Itt néhol még a burgonya és répa megmivélése is elmaradt a tulságos száraz, megcserepedett talaj miatt.

Ennek következtében itt a kapásnövények is kissé visszamaradtak fejlődésükben, sőt itt-ott annyira megromlottak, hogy a gazdák kiszántották s új maggal pótolták a vetéseket.

Ami a növényzet általános fejlődését illeti, konstátáható, hogy a buza szórványosan már kalászat hányja, a rozs többnyire virágzik, az őszi árpa kalászosodik, a repce itt-ott érni kezd; a tavaszi árpa és zab szárban van, csakhogy az utóbbiak a szárazság következtében igen sok helyen sárgulnak, helyenkint kissé ritkák.

Az 1898. évi országos felvételek alkalmával a buza területe 5.515,000 kat. holdra, a rozs területe 1.842,000 kat. holdra, az árpa 1.788,000, a zab pedig 1.685,000 kat. holdra becsültetett. Minthogy azonban a bevetett terület évről-évre változik, valószínű, hogy a folyó gazdasági évben is lényeges változáson ment át a bevetett terület, részben az őszi vetőmag hiánya és ennek folytán a tavasziak termelésének növekedése folytán. Ha már most az elemi csapásokra a buzavetésnél daczára annak, hogy sok helyen tavaszi buzát vetettek, 9—10%-ot, a rozsnál 12—15%-ot levonunk, akkor a tulajdonképeni buzavetés területe csak mintegy 5.000,000 k. holdat tesz, vagyis körülbelül 515,000 kat. holddal kisebb, mint amennyi a múlt évben bevetve volt. A rozs területét 1.600,000 kat. holdra lehet becsülni, figyelembe véve azt, hogy a kiszántott őszi rozs helyére tavaszi rozst vetettek.

A juhkullancs irtása.

A juhkullancs biztos irtószere a következő: Fűrösszük meg alaposan az egész juhnyáját hig kreolinoldatban, melyhez körülbelül 100 rész vízre 3 rész oldható kreolint veszünk. E mellett azonban első sorban nem jó a juhokat mindjárt a nyírás után fűrösszteni, hanem csak két, egész három héttel utóbb. A juhok egészségi állapotára nézve a kreolinoldatban való fűrössztés semmi káros hatással nincs még akkor sem, ha a juh a fűrössznél rozst tartásnál iszik is egy-egy kortyot az

oldatból. Különös gond fordítandó továbbá arra is, hogy a juhok közvetlenül fürdés után ne eresztesse nek a legelőre, hanem tartasuk őket pár órán keresztül az ólban, csűrben, vagy pajtában, nehogy tulságos gyorsan megszáradjanak, amint az künn a szabadban a nap és szél hatása mellett történne. Ha az egész nyáj füröztése talán nagyon körülményes lenne, akkor az esetre még egy eljárás ajánlatos, mely által a kullancs száma annyira apasztatik, hogy a juhok jó tartása mellett semmi káros kórokozóval nem lehetnek az idő folyamán teljesen kiveszve.

Nyírás után ugyanis takarítsuk ki az ólat, hordassuk ki a trágyát, az ólat és az összes, a juhok körül használt eszközöket mossuk le alaposan penyóval, melyhez — esetleg — feloldott meszet öntünk.

Ez az eljárás elegendő a kullancsok irtására, ha az összes juhok a bányákkal együtt egyszerre mind lenyirattak, mert a kopasz juhokon ilyenkor nem tenyészhetik egyetlenegy kullancs sem. Végre az is jó a sikeres és egyszerű szere a kullancs irtásának ha a trágyát mindjárt a nyírás után teljesen kihordatjuk és többször egymás után igen erős lótrágyát vitelünk a juhokba.

Tanácsos előbb a juhtrágyát kihordatni, azután az eszközöket és az aklot embermagaságig kimeszelni és 6 héten keresztül minden nap frissen behordatjuk az összes szalmanélküli lótrágyát, melyet előbb 8 napig a lovak alatt hagytunk heverni.

Sertésvásár.

május. 24.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feüli súlyban 58—59 krajczárig, közép (pkint 240—260 — kilogramm súlyban) 58—59 krajczár Könyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 57—58 kraje árig.

Sertéslétszám: 1898. évi máj. 22-én — volt készlet 41971 darab, 1898 május hónap 23-án felhajtott 286 drb, 1898 május hónap 23. napján elszállított 434 darab 1898 május hó 24-ik napjára maradt készletben 41.823 darab. — A hizott sertés üzletfrányzata csöndes.

CSARNOK.

Bocskay koronája.

A bécsi császári kincstár egyik ugy művészeti értékénél, mint viszontagságos történelménél fogva, legérdekesebb tárgya Bocskay István erdélyi fejedelemnek és választott magyar királynak a koronája; az a korona, a melyet Akhmed török szultántól kapott a barátság jeléül s melynek eredetéről a legváltozatosabb verziók vannak forgalomban a tudós világban.

Thallóczy Lajos számos forrás egybevetése után arra a feltevésre jut, hogy Akhmed szultán készítette 1604-ben vagy legalább is restauráltta és ez esetben a XV-XVII századból származik.

A korona történetét Thallóczy következőkép adta elő: 1605 nov. 10-én közel Pesthez, a Rákos mezején, találkozott Lala Mohamed nagyvezér Bocskay fejedelemmel. Akhmed szultán szövetséget kötött Bocskayval, kit királyi méltóságban kívánt a magyar birodalom élére állítani. Nov. 11-én nyújtotta át a vezér a szultán küldte koronát Bocskaynak. — November közepén a fejedelem már Korponán volt, a hova Budáról Vác irányában indult.

Ugyancsak ebben az időben az erdélyiek is koronát ajándékoztak Bocskaynak. Követek azonban elkésték a Rákos mezejéről s ajándékukat csak Váczon adhatták át nov, 14-én Bocskaynak.

Ezt a két koronát gyakran összehavarták az irók, nem tudván, hogy a szultán koronája előbb adatott át Bocskaynak, mint az erdélyi.

A gyér, zavaros leírások nyomán nagyon nehéz a formákra következtetnünk. Mig azon-

ban ez utóbbi közjogi jelentőségre soha sem vergődött: a szultáni korona, dacára Bocskay nyilatkozatainak, sokáig nyugtalanította a bécsi köröket.

Azonkori császári emberek egyhangulag elismerik ugyan Bocskay loyálisát, de személyi prestige olyan volt a nagy forradalmárnak, hogy a békealkudozások folyamán mindig főbb helyen említik ezt a koronát. Az első bécsi béke előzetes tárgyalásának pontja így szól: »Hogy Bocskay a szent koroná, a király s a szabad királyválasztás tekintetében a törököktől nem fogadta el a koronát, csak ajándekel s azon koronát sem ő, sem örököse, sem egyáltalán senki sem viselendi az ország s a király rovására, az ellen ünnepelesen tiltakozik, a mint a vezér előtt is tiltakozott legyen.«

S midőn a magyarság és a bécsi udvar közt a fundamentális erejű bécsi béke végleg megkötetett, a 19 § így szól: »Bocskay ur a vezér által neki ajándékozott koronát nem tekintti olybá, mely a király, az ország s a régi korona jogait sérti s biztosítékot nyújt, hogy nem mint ilyen fogadta el.«

Maga Bocskay, ismervén a bécsi udvar azonkori politikai következetességét, mely a szerződések meg nem tartásában érvényesült, minden ígérete mellett sem volt hajlandó e politikai tőkét kezéből kibocsájtani. Nem adta a bécsi udvarnak, de végrendeletében kimondá »az koronát is, kit nekünk török császár adott hagyjuk az ország tárházába, ugy fejedelmekről fejedelmekre maradjon es annak készen tartassék a ki az országnak ura leszen, azal a köves szabályával együtt, a melyet adott vele.«

Érezte Bocskay, hogy »valameddig a magyar korona nálunknál erősebb nemzetiségnél: a németeknél leszen és a magyar királyság is a németeken forog, mindenkor szükséges egy magyar fejedelmet. Erdélyben fenntartani.« 1606 december 29-én halt meg Bocskay s a bécsi udvar már a következő év első havában (jan. 19.) azon volt, hogy birtokába jussan a koronának.

Mátyas, Rudolf király utódja, elannyira fontosnak tartotta a kérdést, hogy a korona tekintetében az 1609. országgyűlésen törvényt alkotott, a XX. cikkelyt, mely a nádorispánt kiküldte az ország felső részeire, hogy a korona-ügyben tegyen szoros vizsgálatot s kérje vissza azoktól, kik kezökben tartják: ha pedig nem akarják visszaadni, az ország köztörvényeiök ellenszegülők módjára büntetessenek. Thurzó György nádor, Forgách utóda, 1610-ben eljárt tisztében és Sarospatak várában H. Drugeth Bálint arvája, István gyámjától a koronát (junius 30-dikán) kezéhez vette s Bécsbe szállította. Nagy ünnepléssel és mise mellett állították ki ott október 6-dikán; azóta a bécsi kincstárban őrzik e ránk nézve oly becses emléket.

Az 1830-as években, midőn a délszláv ábraudozók Dusan birodalmáól irtak, az új császárságnak koronát is kerestek. A tradíció és forma nyomán főfedezték a Bocskay-koronát, melyet a dél-szláv császárság koronájának nyilatkoztattak ki.

1884-ben a budapesti történelvi múkiállításán látható volt a diszes erekye ő felsége különös engedelmével. Nekünk magyaroknak a Bocskay koronája kétszeresen értékes. Egy perczig sem homályosította el a szent korona fényét s egy nagy történelmi alaknak erekyéje, küzdelmes, de győzelmes kornak emléke s mint ilyen tiszteletet, mint műdarab s azért koronánk egyik szöb példánya méltatást érdemel.

VASUTI MENETREND.

1898. május hó 1-től.
(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debreczenből indul:	6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 27
P.-Ladány—Nagyvárad felé*)	d. u. 3 37
P.-Ladányig (minden kedden)	déli 12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat.	este 8 15
M.-Sziget felé (gyorsvonat)	d. u. 5 22

Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	6 55
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	3 —
Szatmár—M.-Sziget felé	este	8 20
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8 25
Miskolcz—Kassa felé	este	7 05
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa felé	d. u.	4 01
H.-Böszörmény—	m. á. v.-től reg.	5 28
	vásártérről	reg. 5 51
B.-Sz.-Mihály felé	m. á. v.-től d. u.	4 06
	vásártérről	d. u. 4 15
	m. á. v.-től d. e.	11 20
	vás. térről	d. e. 11 29
Füzes-Abony felé (m. á. v. től)	reg.	4 42
	(vásártérről)	reg. 5 —
Ohat-Kócs-Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 16
	vásártérről	d. u. 4 27
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	8 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 21

*) P.-Ladánytól gyorsvonat.

Debreczenbe érkeznek:

Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 50
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 40
Nagyvárad—P.-Ladány felől	reg.	7 40
Csak P.-Ladánytól	reg.	5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u.	12 16
M.-Sziget felől (gyorsvonat)	este	8 54
M.-Sziget felől	este	6 54
Csak Szatmárról	reg.	7 51
Kassa—Miskolcz felől	reg.	8 07
Kassa-S.-A.-Ujhely-Szerencs felől	déli	12 21
Kassa—Miskolcz felől	este	7 57
	vásártérre	reg. 8 09
B.-Szt.-Mihály-H.-	m. á. v.-hoz reg.	8 17
	vásártérre	d. u. 3 22
Böszörmény felől	m. á. v.-hoz d. u.	3 30
	vásártérre	este 6 32
	m. á. v.-hoz	este 6 41
F.-Abony felől (vásártérre)	d. u.	5 27
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	d. u.	5 36
F.-Abony felől (vásártérre)	reg.	7 50
F.-Abony felől (m. á. v.-hoz)	reg.	8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7 18
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u.	3 13
Jun. 1-től Sáránd felől	este	9 25

Napernyők és czipőárak

minden elfogadható árban

beszerezhetők

Ifj. Kovács S.

czégnél,

Kossuth-u. 1-ső Tk.-pénztár épület,

hol a legujabb

férfi divat czikkeken

állandó nagy raktárt tart.

599/1898. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak V. IV. 113/2/1898 P. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Székely Imre részére Tápai Mihály és neje debreczeni lakosoktól 200 frt tőke, 250 frt fizetett összeg betudásával ennek 1888 évi szept. hó 29. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 146 frt 48 kr. perköltség erejéig 1897. évi augusztus hó 26-án bíróilag lefoglalt és 337 frtra becsült butorokból álló ingóságok **1898. évi június hó 10-én d. e. 10 órakor** kezdetét vevő és Pacsirta-utca 251. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legőbbit ígérőnek, azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1898. évi május 21-én.

Sugár Gyula

bir. kiküldött.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menü kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor- és sör czimkéik

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 5 krtól kezdve

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.